

Vänsterpress om Ukraina-kriget i mitten av juni 2022

Under de senaste veckorna har Ryssland haft vissa framgångar i östra Ukraina. I övriga delar av Ukraina har det inte skett några större förändringar. Överhuvudtaget börjar krigföringen likna den som karakteriserade 1:a världskriget, med skyttegravsrig och omfattande artillerianvändning (särskilt från ryska sidan). Ukraina å sin sida klagar på att man saknar adekvat beväpning (bl a tillräckligt med långskjutande artilleri och ammunition) för att effektivt kunna bekämpa ryssarna. Vi får väl se om de blir bönhörda under de närmaste veckorna.

Innehåll

Flamman	1
<i>2 miljarder riskerar svält – kriget leder till global matbristen</i>	1
Internationalen	4
<i>Kriget i Ukraina eskalerar</i>	4
<i>Protester mot kriget på Rysslands nationaldag</i>	5
<i>Resultatlösa samtal om Ukrainas livsmedelsexport</i>	6
Offensiv	7
<i>Efter 100 dagar: Ändlost krig?</i>	7

Lästips

Nytt på *marxistarkivet* denna vecka:

[Krimtatarernas lidande](#)

[Michail Gorbatjov och James Baker om Natos utvidgning](#)

[Upprop och resolutioner om Ukraina-kriget](#)

Förra veckan:

[Internationell press om Ukraina-kriget i början av juni 2022](#) (om sanktioner och andra ekonomiska problem)

Gary Dagorn: [Natos utvidgning i Östeuropa – så gick den till](#)

Vladimir Putin: [Om den historiska enheten mellan ryssar och ukrainare](#) (viktigt dokument)

Taras Bilous: [Kriget i Ukraina, internationell säkerhet och vänstern](#) (ukrainsk socialist)

Se även:

[Vänsterpress om Ukraina-kriget i början av juni 2022](#)

Rajan Menon: [Krigets ekonomiska följder](#)

Vladimir Putin: [Om den historiska enheten mellan ryssar och ukrainare](#) (viktigt tal)

Flamman

2 miljarder riskerar svält – kriget leder till global matbristen”

Akram Belkaïd

Flamman, 16/6 2022 (tidigare publicerad i *Le Monde diplomatique*)

När två av världens största spannmålsproducenter ligger i krig med varandra hotas stora delar av världens livsmedelsförsörjning. Fattiga importländer letar nu febrilt efter nya leverantörer medan 1,7 miljarder människor hotas av hungersnöd.

Sedan kriget i Ukraina inleddes den 24 februari har oron för att en matkris ska bryta ut ökat. Det finns flera oroväckande tecken. I USA har priset på vete på råvarubörsen Chicago Mercantile Exchange – en av de viktigaste handelsplatserna för spannmål – gått från 275 euro per ton den 1 januari till att nå den symboliska gränsen vid 400 euro i april, där snittpriset i alla fall för tillfället tycks relativt stabilt. På alla marknader där det handlas med spannmålsprodukter varierar priserna dock kraftigt, till den grad att de kan gå upp och ned samma dag beroende på nyheterna från fronten och förhandlingarna mellan Moskva och Kiev. Enligt Förenta nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) har prisindexet på livsmedel nått den högsta nivån sedan det skapades 1990, på grund av inflationen i spannmål och vegetabiliska oljor.¹ Orsakerna till denna uppgång finns i den globala handeln med vete, ett sädeslag som sedan antiken använts av i princip hela mänskligheten i olika former, som bröd, pasta och kakor. Sedan några år tillbaka producerar planeten mellan 780 och 800 miljoner ton av detta sädeslag, jämfört med 600 miljoner år 2000.²

Det finns fortfarande många producenter, men få av dem har något större överskott att exportera till de länder som inte är självförsörjande. Beroende på hur klimatet ser ut varje år och händelser som kan leda till dåliga skördar (torka, översvämningar), uppgår den globala handeln varje år till mellan 200 och 230 miljoner ton. Ryssland och Ukraina står för en tredjedel av detta utbyte, vilket förklarar de importberoende ländernas oro. Sedan konfliktens början har 6 miljoner ton ukrainskt vete blivit liggande i hamnarna i Mykolajiv, Odessa och Mariupol och riskerar nu att ruttna. Det är omöjligt för Ukraina, som är världens femte största exportör, att skeppa ut dessa laster via Svarta havet, som ligger i konfliktens centrum. Och även om ett vapenstillestånd som gjorde det möjligt att lasta fartygen skulle nås har försäkringsavgifterna ökat från 20 till 30 procent, vilket ökar priset för de importerande länderna.

Ryssland, som står för 18 procent och var världens största exportör framför USA 2021, har inte alls lika svårt att skeppa ut sina laster, men de västerländska sanktionerna försvårar ändå exporten. Särskilt utestängningen av landet från det finansiella systemet gör det svårare att ta betalt. Samtidigt spred Moskva panik på finansmarknaderna när man i mitten av mars meddelade att man kommer att begränsa exporten till sina grannländer i Eurasiska unionen (EAU). När de beslutade att sälja mindre vete till Armenien, Belarus, Kazakstan och Kirgizistan – länder som är långt ifrån kritiska mot den ryska offensiven mot Ukraina – kunde man tro att Ryssland är i färd med att bygga upp strategiska reserver för sitt eget behov inför en utdragen konflikt.

– Det är som om Saudiarabien plötsligt skulle meddela att det begränsar sin försäljning av olja, säger Ali Fahmi, en råvaruhandlare som är baserad i Persiska viken.

Ryssland och Ukraina är inte bara stora exportörer. De har också möjlighet att snabbt öka sin produktion för att täcka upp för eventuella brister på andra håll i världen, utan att det påverkar

¹ ”World Food Situation”, Rapport från den 8 april 2022, www.fao.org

² Om inget annat anges är de angivna siffrorna i denna artikel tagna från det amerikanska jordbruksdepartementets månatliga rapporter.

deras egna marknader. Ukraina, känt som ”Europas kornbod”, med sina bördiga svarta jordar, säljer i dag 74 procent av sin veteproduktion. Siffran har ökat stadigt, från 60 procent i början på 2000-talet, sedan Kiev beslutade sig för att ta sig in på världsmarknaden och få nya köpare, inte minst i Nordafrika och Mellanöstern. I och med kriget som förstör jorden och osäkerheten i hamninfrastrukturens framtid – inte minst i Mariupol som Ryssland tycks vilja annektera – är det nu en så kallad ”swing producer”, som lätt kan anpassa sig till ett ökat matbehov, som håller på att sättas ur spel.

Enligt ukrainska myndigheter har visserligen vårsådden påbörjats i de regioner som är relativt fredade från kriget, särskilt i de sydvästra delarna nära gränsen mot Rumänien. Men det saknas drivmedel. Vanligtvis importerar Ukraina 70 procent av sin bensin och diesel från Ryssland och Belarus. Sedan krigets utbrott har leveranskedjorna skurits av och traktorerna står stilla. Längre österut, till exempel runt bombade städer som Mykolajiv och Cherson, har jordarna inte plöjts. Dessutom saknas personal eftersom en stor del av dem är inkallade i armén. Det är osäkert hur stora kommande skördar kommer att bli och hur mycket som kommer att gå att skeppa ut. En möjlig lösning vore att använda sig av den rumänska hamnstaden Constanța, men i april hade Ukraina och Rumänien fortfarande inte kommit överens om ett avtal.

Ryssland har också ökat sin produktion sedan 2014, när de västerländska sanktionerna infördes efter annekteringen av Krimhalvön. Det är i ”lantbruksupprustningens” namn som Moskva har beslutat att öka sina skördar, för att landet inte längre ska vara beroende av livsmedelsprodukter från Europa och USA. Resultatet är också att landet nu kan exportera mer vete än tidigare.

– Sedan det året märks ett starkare tryck från den ryska konkurrensen på marknader där de tidigare inte var närvarande, såsom Algeriet, säger en fransk förhandlare som är rädd att en utdragen konflikt och ett ryskt och ukrainskt tillbakadragande från marknaden ska leda till kaos på världens vetebörser.

– Priset är nu 400 euro per ton och alla tänker redan bara på sina egna behov. De rikaste kan hitta ersättningslösningar medan de fattigaste måste förlita sig på den internationella solidariteten.

Den 14 mars varnade FN:s generalsekreterare António Guterres för en ”svältorkan” och en ”kollaps av det globala livsmedelssystemet”, och nämnde bland annat länder där befolkningen redan lider av hungersnöd, som Sudan och Jemen. Enligt Guterres riskerar krisen i Ukraina att ”försätta 1,7 miljarder människor – över en femtedel av mänskligheten – i fattigdom, nöd och svält.³ 45 afrikanska länder, däribland några av världens minst utvecklade, berörs av detta hot. 18 av dessa importerar över 50 procent av sitt vete från Ukraina och Ryssland. I Eritrea, Mauretanien, Somalia och Tanzania är andelen 100 procent.⁴ I subsahariska Afrika kommer 30 procent av vetet från Ryssland och Ukraina. De ukrainska myndigheterna har försäkrat världen om att de har reserver som täcker sitt folks behov i ett års tid, men varnar också för att konflikten kommer att reducera ytan som kan odlas på med 30 procent och drabba hundratals miljoner människor världen över.⁵

– De ryska trupperna minerar fälten i Ukraina, spränger jordbruksmaskiner, förstör drivmedelslager som är nödvändiga för odlingen. Bristen på export från Ukraina kommer att drabba flera befolkningar i den muslimska världen, i Latinamerika och andra delar av

³ ”La guerre en Ukraine, une crise qui nous affecte tous – António Guterres”, *ONU Info*, 13 april 2022.

⁴ Ibid.

⁵ Reuters, mars 2022.

planeten, sade den ukrainske presidenten Volodymyr Zelenskyj i ett videosänt tal under Dohaforumet i Qatar den 26 mars.

Under början av invasionen försökte många importberoende länder vinna tid i hopp om att konflikten inte skulle bli långvarig och att priserna skulle återgå till sitt vanliga läge. Det var fallet med Egypten, som är världens största veteimportör med tolv miljoner ton, varav hälften köps av staten för att distribuera subventionerat så kallat baladibröd till befolkningen. Landet importerar 61 procent av sitt vete från Ryssland och 23 procent från Ukraina. Dess budget sträcker sig till 255 dollar per ton, och man har redan sagt upp två ingångna kontrakt med Ryssland för att inte behöva betala för höga priser. Men överste Abdel Fatah al-Sisis regim är medveten om att den ”arabiska våren” 2011 föregicks av flera vågor av missnöje som berodde på höja livsmedelspriser, vilket i sin tur hade orsakats av torka i producentländerna Ryssland, Australien och Argentina.⁶ Två tredjedelar av de 103 miljoner egyptierna har bröd som sin huvudsakliga – ibland enda – föda (bröd kallas för övrigt ayyche, ”liv”), och myndigheterna vidtog snabbt åtgärder för att förhindra spekulation på vetemjöl genom att hitta nya källor. Enligt den egyptiska regeringen täcker vetereserverna landets behov sommaren ut, men vad händer efter det? I början av april undersökte Kairo möjligheten att börja importera från den franska marknaden, som är den femte största i världen med skördar på 65 till 70 miljoner ton om året, men den höga prisnivån avskräckte dem snabbt.

Precis som Egypten håller länder som Libanon (som importerar 51 procent av sitt vete från Ryssland och Ukraina), Turkiet (100 procent) och Indonesien på att ändra sin uppfattning om matsäkerhet. Till frågan huruvida de har råd att köpa vete fogas nu också problemet att hitta säljare. Europa är en möjlig leverantör, men bara i undantagsfall, för kontinentens produktionskapacitet är redan maximalt utnyttjad. Den 21 mars beslutade EU:s jordbruksdepartement att tillfälligt upphäva en del av den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) som tvingar medlemsländerna att lägga 4 procent av sin odlingsjord i träda. Beslutet som togs i syfte att förstärka unionens ”säkerhet” och ”suveränitet” på livsmedelsområdet gör det i teorin möjligt att öka spannmålsproduktionen i Europa. I praktiken gäller dock trädan bara jordar som ändå inte utnyttjas i dagsläget.

Om konflikten blir långvarig i Ukraina skulle européerna också kunna lockas att bygga upp större strategiska lager och begränsa sin export. Marocko och Algeriet, som båda är stora importörer av franskt vete, skulle direkt känna av konsekvenserna av ett sådant beslut. Fallet Algeriet är typiskt för den osäkerhet som råder och den omvärdering som nu pågår. Landet konsumerar elva miljoner ton vete om året, varav 60 procent importeras, och har länge köpt det mesta av Frankrike. Men sedan två år tillbaka har Alger beslutat att utöka antalet leverantörer, delvis på grund av de återkommande diplomatiska dispyterna med Paris. 2020 uppdaterade Algeriska interprofessionella byrån för spannmål (OAIC) sin kravspecifikation för att tillåta import av ukrainskt och ryskt vete, som dittills inte hade levt upp till kvalitetskraven.

I slutet av december 2021 hade de franska producenterna exporterat mindre än 1,2 miljoner ton, jämfört med de 2 till 4 miljoner ton som de vanligen exporterar under ett år. Men på grund av kriget i Ukraina har Algeriet återupptagit sin import från Frankrike, med ett köp av 600 000 ton vetemjöl, inklusive frakt, för 485 dollar per ton.⁷

Medan importländerna uppdaterar sina listor på leverantörer har en oväntad aktör gjort entré på marknaden. Hittills har Indien, som står för mellan 11 och 14 procent av den globala produktionen (90 miljoner ton 2021, på andraplats efter Kina som producerar 130 miljoner

⁶ Caitlin E. Werrell och Francesco Femia (red.), ”The Arab spring and climate change: A climate and security correlations series”, februari 2013, <https://climateandsecurity.org>

⁷ ”L’Algérie achète du blé, mais pas français”, Terre-net.fr, 17 december 2021, och ”Importation de blé : l’Algérie se tourne de nouveau vers le marché français”, *Algérie Éco*, 12 mars 2022.

ton), avsatt nästan hela sin produktion för den egna marknaden. För att uppmuntra den lokala produktionen och göra landet självförsörjande erbjuder New Delhi bönderna ett högre pris än de får på världsmarknaderna. Men i år har skörden varit god, och myndigheterna har beslutat att dra nytta av problemen i Ukraina och Ryssland. Målet är att sälja 10 miljoner ton, vilket skulle öka Indiens andel i den globala exporten från 1 till 5 procent. Iran, Indonesien, Tunisien och Nigeria har redan anmält sitt intresse för inköp. Efter en del tvekan på grund av det indiska vetets dåliga rykte (höga halter besprutningsmedel och låga proteinhalter) har även Egypten till slut bestämt sig för att göra Indien till en av sina "huvudleverantörer". New Delhi sneglar också på marknaderna i Östafrika och till och med i Sydafrika. Något som åter har ökat spänningarna med Washington, där kongressledamöter regelbundet kritiserar de subventioner som indiska bönder får. De har till och med uppmanat Vita huset att inleda en process mot Indien vid Världshandelsorganisationen (WTO). I egenskap av stora världsproducenter (60 miljoner ton) och eviga rivaler till Ryssland ifråga om export (26 miljoner ton) vill de amerikanska spannmålsbolagen dra nytta av det vakuum som lämnats på marknaderna av Ukraina och Ryssland.

Översättning: Jonas Elvander

Internationalen

Kriget i Ukraina eskalerar

Håkan Blomqvist

Internationalen 16/6 2022

"Ukraina behöver kraftfulla offensiva vapen, annars kommer kriget att dra ut på tiden med alltför offer." Det manade Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj på måndagen inför American Jewish Committee Global Forum med anledning av den ryska framryckningen i Donbass den senaste tiden och framför allt i Luhanskregionen. Enligt *Dagens Nyheter* 13 juni, som citerar en biträdande chef för ukrainska underrättelsetjänsten, "förlorar Ukraina nu mot Ryssland vid frontlinjerna, eftersom kriget nu är ett artillerikrig."

Ryssland har, enligt underrättelsechefen 10–15 gånger fler artilleripjäser än Ukraina, eller snarare vad Ukraina hade eftersom en stor del av dem, enligt sagesmannen, är förbrukade eller förstörda. Ukraina är därför helt beroende av ammunition från Europa, refererar DN. För att understryka behovet förklarade Mykhailo Podolyak från ukrainska presidentstaben, att Ukraina behöver 1000 haubitsar (långskjutande artilleri), 500 stridsvagnar, 300 MLRS (Multiple Rocket Systems som kan avfyra flera raketer samtidigt), 2000 pansarfordon och 1000 drönare. "Vi väntar på svar", citerades Podolyak inför möte med USA:s försvarsminister den 15 juni.

Begäran kommer efter att USA:s president Joe Biden, under lång tvekan, har godkänt leveransen till Ukraina av det rörliga raketsystemet HIMARS med en räckvidd på upp till 30 mil. HIMARS, där varje enhet med ammunition kostar över 50 miljoner kronor, har använts i både Irak och Afghanistan. USA:s villkor är att det högst offensiva vapensystemet inte används mot ryskt territorium. Avsikten är att kunna slå ut ryskt artilleri och ställningar utom räckhåll för ryska motattacker. Förhoppningen är att bryta inringningen av Sievjerodonetsk och därmed rysk ockupation av hela Luhansk. Bedömare fruktar att det är för sent.

Enligt docent Ilmari Käihkö vid svenska Försvarshögskolan (DN 11 juni) kan raketsystemet sättas in först om några veckor och Ukrainas förluster i nuläget är, enligt Käihkö, ohållbara. Ukrainska källor anger mellan 100 och 200 stupade ukrainska soldater varje dag. "Om man förlorar 200 soldater per dag innebär det också att ungefär 1 000 skadas varje dag", förklarar

Käihkö: ”Det enda Ukraina kan hoppas på är att de ryska förlusterna ska leda till att offensiven stoppas.”

Mycket tyder på att de kommande veckorna handlar om en dramatisk eskalering av krigshandlingarna där USA och väst nu överskrider den gräns mot stöd med offensiva vapen som tidigare sattes. Orsaken är förstås den skoningslösa ryska krigföringen och helt öppna dagordningen att annektera och etniskt och politiskt rensa erövrade områden. Samtidigt kommer även krigets offer och förödelse att passera vad Ukraina hittills upplevt, medan optimismen efter framgångarna med tillbakaslagandet av de ryska trupperna vid Kiev och Charkiv glöms.

Dagens Nyheter Michael Winiarski, nyss en av tidningens mest förhoppningsfulla om ukrainsk seger på slagfältet, varnar 6 juni för önsketänkandet som funnits både i Ukraina och bland dess supportrar runt om i världen: ”David var på väg att besegra Goliat. Ukrainas frihet och oberoende var ett närmast givet slutresultat av kriget.”

Nu har krigsutvecklingen gäckat det hoppet, för att inte tala om generalöversten Vladimir Sjamanov som tagit över det ryska befälet med meriterna från krossandet av Tjetjenien i början av 2000-talet. I en intervju förklarar Sjamanov att ”specialoperationen” kan pågå bortåt tio år innan målen är uppnådda. Vilka dessa är sveps vanligen in i ideologisk retorik om avnazifiering eller rentav avukrainisering, eller som nu senast, av Putins prat om att likt Peter den store, göra det ryska imperiet stort igen.

Oavsett den storvulna chauvinismens fantasier menar Tatiana Stanovaya vid Carnegie Endowment for International Peace att Putins mål inte är att erövra hela Ukrainas territorium utan att förstöra dess infra- och samhällsstruktur så att landet aldrig kan bli ett ”antiryskt” brohuvud för väst och Nato men tvingat att dansa efter rysk pipa.

För den internationella fredsoptionen väntar överväldigande utmaningar. Ska det ryska angreppet på Ukraina utvecklas till Europas – och världens – nya storkrig som genombryter alla fördämningar och gränser? Eller finns ännu chansen att hejda den ryska krigsmaskinen och vidare marschen mot avgrunden.

Protester mot kriget på Rysslands nationaldag

Per Leander

Internationalen 16/6 2022

Minst 67 aktivister greps i Moskva när de demonstrerade mot kriget i Ukraina på den ryska nationaldagen 12 juni, en relativt ny högtidsdag som hittades på av Boris Jeltsin när han var president för att fira ”Rysslands självständighet från Sovjetunionen”. Nu är tongångarna något annorlunda när Jeltsins efterträdare Vladimir Putin försöker återerövra gammalt sovjetiskt territorium, om än inte i kommunismens namn utan i den storryska chauvinismens.

På andra håll i Ryssland firade folk nationaldagen med nyinvigningen av de flera hundra hamburgerrestaurangerna som McDonalds övergav när de tvingades lämna landet till följd av västvärldens sanktioner vid krigsutbrottet, men som nu tagits över och drivs av en rysk snabbmatskedja under annat namn men med samma hamburgare. Därtill har de gamla Coca Cola-fabrikerna börjat producera den nya ryska varianten Cool Cola, och det sägs att övergivna västerländska bilfabriker snart ska börja tillverka den klassiska sovjetiska bilmodellen Moskvitj.

Men om Putinregimen trots allt kan kamma hem nationalistiska pluspoäng på de västerländska sanktionerna, och den ryska rubeln och ekonomin dessutom verkar ha stärkts den senaste tiden genom att priset på olja och gas gått upp, också ironiskt nog tack vare västs sanktioner – så förekommer andra symboliska bakslag för regimen på hemmaplan. Senast i raden av tidigare regimtrogna politiker att protestera mot kriget är nämligen Natalija

Poklonskaja, som varit en av de symboliskt viktigaste personerna förknippade med annekteringen av Krim 2014.

Det var efter Majdanrevolutionen 2014 som ukrainsk-ryska Natalija Poklonskaja, då en ung lokal politiker på Krim som vägrade att erkänna den nya ukrainsknationalistiska regimen i Kiev, blev en ledargestalt för de rysktalande i Ukraina som förespråkade ett närmande till Ryssland. Hon har sedan dess stigit i graderna till en post i det ryska utrikesdepartementet. Men nu har hon offentliggjort att hon inte stödjer den ryska invasionen av Ukraina.

”Mina två hemländer håller på att ta död på varandra. Det var inte detta jag ville [2014], och inte vad jag vill nu... Folk dör, hus och hela städer förintas och miljoner människor är på flykt. Kroppar och själar stympas. Mitt hjärta brister av smärta”, sa Natalija Poklonskaja i ett videouttalande som fått stor uppmärksamhet i Ryssland, och hon har nu fått sparken från sin tidigare post på ryska utrikesdepartementet.

Resultatlösa samtal om Ukrainas livsmedelsexport

Anders Karlsson

Internationalen 2/6 2022

- ▶ **Ryssland backar inte – vill att sanktionerna lättas**
- ▶ **Ukraina vägrar att röja sina minor i Svarta havet**
- ▶ **Turkiet vill få Rysslands stöd för invasion av Rojava**

I *Internationalen* 22/2022 skrev vi om hur kriget i Ukraina påverkar den globala matförsörjningen. Det handlar främst om att Ryssland satt Ukrainas hamnar vid Svarta havet, varifrån 90 procent av landets livsmedelsexport utgår, i blockad. Denna ”Europas kornbod” mättar årligen 400 miljoner människor över hela världen och nu ligger 22 miljoner ton livsmedel låst i dessa hamnar. Värst drabbas de allra fattigaste, som i Jemen där nu sju miljoner invånare står inför ett akut hot om svält.

I slutet av förra veckan möttes därför Ryssland och Turkiet i samtal kring denna fråga. Ytterst handlade det om att Turkiet – med FN i bakgrunden – skulle försöka få till stånd att ”huma

nitära korridorer” i Svarta havet inrättas, och därmed öppna upp för fraktfartyg att transportera livsmedel från Ukrainas hamnar. Av allt att döma mynnade dock dessa samtal ut i ingenting – och detta av två skäl.

Dels handlar det om att Ryssland kategoriskt vägrar backa från sitt krav att sanktionerna mot landet måste lättas om något livsmedel ska släppas ut via Svarta havet. Det var också en hållning som Turkiets utrikesminister gav sitt stöd till. Och dels bottnar det i att Ukraina tillbakavisar Rysslands krav om att Ukraina måste undanröja de minor i Svarta havet som landet lagt ut.

Hamnen i Mariupol har redan intagits av ryska styrkor, men mineringen utgör ett hinder för att även den allra viktigaste hamnen i Odessa ska falla i ryska händer, och att Ryssland därmed skulle kunna utnyttja kustremsan som en språngbräda för angrepp mot södra Ukraina.

Det vi istället åtminstone kan hysa smärre förhoppningar till är den ”solidaritetspakt” som EU fattade beslut om vid ett möte 29–30 maj, vilken grundar sig på en plan över hur EU ska kunna hjälpa Ukraina med att forsla livsmedel andra vägar än via Svarta havet. Redan har tågtransporter över Polen till hamnar i Litauen satts igång. I frågan om såväl logistik som enskilda transportvolymmer samt tidsåtgång är detta dock ett betydligt mer komplicerat projekt än det gängse via Svarta havet.

Belysande nog var inte ens Ukraina inbjudit till samtalen i Ankara. Och frågan är om inte både Ryssland och Turkiet primärt hade andra prioriteringar än att lösa de faktiska problemen kring Ukrainas livsmedelsexport. För Ryssland handlade det om att Turkiet gav det sitt stöd gentemot omvärlden i sanktionsfrågan, och att landet tilldelades en arena för att utmåla Ukraina som den egentliga boven i dramat. Och Turkiet vill givetvis också få någon form av utdelning; för att man inte gått med på några sanktioner mot Ryssland och för att man var beredvillig nog att stå värd för dessa samtal.

Det mest sannolika är nog att Erdoğan och Turkiets blickar riktas mot Syrien. Man har härvid annonserat att ytterligare en invasion planeras mot det syrisk-kurdiska området Rojava och ställda mot väggen har kurderna väddat till Syriens diktator Assad att agera mot ett turkiskt intrång. Det ligger nu nära till hands att tro att Turkiet kräver att Rysslands nära allierade Assad ska sitta med armarna i kors när eventuella invasionsplaner sätts i verket.

Offensiv

Efter 100 dagar: Ändlöst krig?

Per Olsson

Offensiv 8/6 2022

Efter mer än 100 dagar av krig i Ukraina finns få tecken på en möjlig vapenvila. Det mesta pekar mot fortsatt utnötningskrig och en förvärrad humanitär katastrof. Även om fredsförhandlingar till sist inleds hotar ett ändlöst krig.

Sedan den ryska invasionen har två av tre barn i Ukraina tvingats fly sina hem. Kriget har lagt Ukrainas ekonomi och flera av dess städer i ruiner, och dess förfärande följder känns långt utanför landets gränser.

De ryska trupperna måste dras bort från Ukraina, vilket är en förutsättning för att de ukrainska massorna själva ska få bestämma sin framtid. Men samtidigt: inget stöd till Västimperialismen och Nato, som utnyttjar kriget för att stärka sin position på världsarenan, stärka Nato och genomföra den kraftigaste militära upprustningen på länge.

Endast arbetarna och de fattigas kamp och organisering, i Ukraina, Ryssland och globalt, kan göra slut på det förtryck och de imperialistiska maktstrider som orsakar krig och de kriser som sätter planetens framtid på spel.

Ukrainakriget, som är det första krig som direkt eller indirekt inbegriper alla imperialistiska stormakter, har alltmer utvecklats till att också bli en ytterst riskfylld militär kraftmätning mellan den ryska imperialismen och Västmakterna, särskilt USA-imperialismen.

Bidenadministrationen gör heller ingen hemlighet av att man räknar med ett långvarigt krig och att målet med vapenleveranserna till Ukraina är att kraftigt och varaktigt försvaga Ryssland.

”Bakom den politiska retoriken och de regelbundna tillkännagivanden om nya amerikanska vapenleveranser pågår ett osynligt krig. Under flera månader har Pentagon tack vare sin tekniska kapacitet hjälpt till att skydda ukrainska styrkor från fientlig eld och hjälpt dem att sikta in sig på ryska positioner. Washington vägrar dock att låta sig bli stämplad som krigförande part. Men skillnaden mellan krigförande och icke-krigförande har suddats ut”, skrev franska *Le Monde* den 11 maj.

Sedan dess har Ukraina fått ännu fler moderna och offensiva vapen från USA och andra västländer. Att Bidenadministrationen och den brittiska högerregeringen har beslutat att skicka ett antal högteknologiska raketsystem (långdistansrobotar som också kan nå mål i Ryssland) till Ukraina kan enligt ukrainska Kyiv Independent ”om de levereras snabbt och i stora mängder bidra till att kriget tar en avgörande vändning (...) och bana väg för en ambitiös ukrainsk motoffensiv”.

Om det är en korrekt bedömning eller inte återstår att se. Men klart är att dessa vapenleveranser stärker den ukrainska regeringens förhoppning om att kunna pressa tillbaka den ryska invasionen och vinna tillbaka förlorad terräng.

I skrivande stund (den 7 juni) har de ukrainska styrkorna påbörjat en motoffensiv för att försöka bromsa de ryska styrkornas frammarsch i östra Ukraina (Donbass).

Den ukrainska motoffensiven följer efter att de ryska trupperna lyckats erövra närmare 90 procent av Luhanskregionen och lagt under sig stora delar av Donetsk som tillsammans med Luhansk formar Donbass (Donetskbäckenet).

Efter att ha tvingats ge upp invasionens första mål att ta över huvudstaden Kiev och tillsätta en marionettregering har Kreml valt att samla sina krigsinsatser till östra Ukraina för att erövra Donbass, men trots militär dominans och vunnen mark har man inte lyckats nå ett avgörande genombrott.

Och även om den ryska imperialismen lyckats ta kontroll över Donbass skulle en ockupation bli extremt kostsam och snabbt slå in nya spikar i Putinregimens kista. Samtidigt med stridigheterna i Ukraina trappas det ekonomiska kriget upp. Men det är inte Putinregimen som i första hand drabbas, utan oskyldiga vanliga människor i Ryssland och inte minst världens fattiga.

Putinregimen fortsätter dessutom att tjäna pengar på olja och gas, och EU:s nya sanktioner mot rysk olja kan åtminstone på kort sikt innebära att Kreml får ökade oljeinkomster eftersom beslutet sannolikt följs av ytterligare oljeprishöjningar och sanktionerna inte börjar träda i kraft förrän om ett halvår samt endast gäller en del av oljetillförseln.

Men ju längre kriget pågår, desto svagare blir Putinregimens ställning samtidigt som det kommer att bli allt svårare att hålla ihop Väst. Redan nu finns det tydliga sprickor mellan

Bidenadministrationen och exempelvis de tyska och franska regeringarna som har öppnat för förhandlingar med Kreml.

I en tid när nationalism och militarism är i förarsätet är inga allianser skrivna i sten och dessutom är det inte den ryska imperialismen, utan den kinesiska, som Väst ser som sin främsta rival. Västimperialismens svar på den ryska invasionen är i många fall varningar till Xi Jinpings diktatur, som nu står svagare än någonsin på grund av alla de samtidiga kriser man konfronterar.

Den militära uppladdningen och de imperialistiska maktstrider som föregick Ukrainakriget och som stadigt har trappats upp under krigets första 100 dagar sänder starka, kusliga varningssignaler om vad som hotar om inte kapitalism och imperialism kastas över ända. En socialistisk värld är inte bara möjlig, utan en brännande nödvändighet.